

زانکو سه لاهه ددین
کۆلیژ ئاداب
بهش.....فهلسه فه
بابهت فهلسه فهی نوؤ له ئه وروپا
په رتووکی کۆرس - قوئاغی سی
ناوی مامۆستا: دیار عبدالباقی خلیل
سالی خویندن : 2023-2024

پەرتووکی کۆرس Course Book

.۱ ناوی کۆرس							فەلسەفەى نوئى له ئوروپا						
.۲ ناوی مامۆستای							دیيار عبدالباقي خليل						
بەر پرس													
.۳ بەش / کۆلیژ							فەلسەفە / ئاداب						
.۴ پەيوەندی							diyar.khalil@su.edu.krd 07504241494						
.۵ يەكەى خویندن (بە سەعات) له هەفتە يەك							تیۆرى: ۶ کاتژمیر						
.۶ ژمارەى کارکردن							بۇ نموونە تیۆرى: ۳ يەكە ۶ کاتژمیر خستەى وانەکانى هەفتە						
1,30		12,30		11,30		10,30		9,30		8,30			
												شەممە	
												يەکشەممە	
												دووشەممە	
												سێشەممە	
				فەلسەفەى نوئى		فەلسەفەى نوئى		فەلسەفەى نوئى		فەلسەفەى نوئى		چوارشەممە	
								فەلسەفەى نوئى		فەلسەفەى نوئى		پنجشەممە	
.۷ کۆدى کۆرس													
.۸ پرۆفایەلى مامۆستا							ناو : دیيار عبدالباقي خليل ژمارەى موبایل : ۰۷۵۰۴۲۴۱۴۹۴ ئیمیل : diyar.khalil@su.edu.krd						
.۹ وشە سەرەکیەکان							رۆشنگەرى، میتۆد، ئیمپریزم، ئایدیالیزمى خودى، لۆژیکى بیرکاری، ترانسیندینتال. دیالیکتیک .						

۱۰. ناوهرۆکی گشتی کۆرس:

فەلسەفەى نۆى قۇناغى نۆى بوونەو و دووبارە لە دایکبوونەو و پرسیار و رەخنەى فەلسەفییە، لە راستیدا رزگار بوونی فەلسەفەیه لە ژێر دەستی ئابین و رووکردنە زانستە. لەم قۇناغەدا متمانە بۆ هزرى مرۆی گەرایەو و گومان خرایە سەر هەموو ئەو مەعریفانەى بە درێژایی هەزار سالی سەدەکانى ناوهراسەت بە پیرۆز و تابو دانرابوون. ئەم قۇناغە دووبارە لە دایکبوونەو و پێداچوونەو بوو بۆ دەقە یۆنانییەکان و دووبارە رافەکردنەویدان. هەر ئەمەش بوو هۆی سەر بەخۆبوون و تیشکخستنە سەر بابەتیکی وەک ئیستمۆلۆژی و هەولدان بۆ دابینکردنی میتۆدیک بۆ فەلسەفە، کە لەگەڵ پێشکەوتن و داھینانە زانستیەکان بێتەو و تەبا بێت.

۱۱. ئامانجەکانى کۆرس:

۱- شارەزایی لەبارەى قۇناغى فەلسەفەى نۆى و زەمینە پیکھینەرەکانى

۲- ئامادەکردنی خویندکار بۆ تیگەیشتن لە پرسیارە فەلسەفییەکانى سەردەمى مۆدیرنیتە، کە ئیستاکەش رۆل دەگێرن.

۳- سوودەرگرتن لە پرس و کیشە فەلسەفیانەى فەیلەسوفانى ئەم قۇناغە پێشکەش و تاوتوی دەکەن ، وەک زەمینەیک بۆ تیگەیشتن لێیان و بە واقعی کردنیان لە هەنووکەدا.

۱۲. ئەرکەکانى قوتابى:

- ئامادەبوونی قوتابى لە ناویۆل.

- سیمینار، نوسینی راپۆرت.

- هۆم و رک

- کارى بەگروپ

- چالاکی پۆزانە و بەشداری کردن لە وانەکان.

۱۳. رێگەى وانە ووتنەو

وانەکان بەشیوازی تیۆرى دەوتریتەو بەپشت بەستن بە بەکارهینانى داتاشۆ و پاوهرپۆینت و تەختەى سپى هەروەها وتویژ و کارکردن بەکۆمەل و چالاکی کردارى.

۱۴. سیستەمى هەلسەنگاندن

* قوتابى بە درێژایی کۆرسەکە (۳) تاقیکردنەو و تیۆرى ئەنجام دەدات، هەروەها نمرەکان دابەش دەبیت بە سەر تاقیکردنەو و چالاکی ناو پۆل و ئامادەکردنی چەند ئەرکینک (راپۆرت، سیمینار).

تاقیکردنەو و یەکەم: ۱۰ نمرە - تاقیکردنەو و دووهم: ۱۰ نمرە

- چالاکی و ئامادەبوون: ۱۰ نمرە تاقیکردنەو و زارەکی: ۱۰ - تاقیکردنەو و کوتابى سال: ۶۰ نمرە

۱۵. دەرئەنجامەکانی فیروبون

- قوتابی شارەزایی قوناغی فەلسەفەى نوێ دەبیت و فەیلەسوفەکانی ئەم قوناغە دەناسیت و ئاشنا دەبیت بە ھزر و بۆچوونەکانیان.
- قوتابی شارەزای چەمک و پەرس و تیۆرییە سەرەکییەکانی ئەم قوناغە دەبیت.
- قوتابی ئامادە دەکریت بۆ ئەوەی توانای گفتوگۆ لیکدانەوێ بابەت و پەرسە فەلسەفەییەکانی تاییبەت بەم قوناغەى ھەبیت و بتوانیت سوودیان لێ وەرگریت لە ژيانى خۆیدا.

16. سەرچاوەى پێویست:

- د.حمید عزیز ، فەلسەفەى نوێ لە ئەوروپا.
- یوسف کەرەم، میژووی فەلسەفەى نوێ
- بنتراند رەسل ، میژووی فەلسەفەى
- راتلج، میژووی فەلسەفە ، وەرگریانی: سەعید کاکى
- مەریوان وریا قانع، فەلسەفە روشنگەرى فیندیمیتتالیزم
- کابلستەن، تاریخ الفلسفه، جلد الخامس.
- نایجل واپرتن، اثار کلاسیک فلسفه
- لارنس کھون، از مدرنیسم تا پست مدرنیسم، عبدالکریم رشیدیان
- محمد علی فروغی، سیر حکمت در اوروپا
- ویل دورانت، تاریخ الفلسفه.

بابەتەکان	ژ. ھەفتە
- کورتەبەک لەبارەى بابەتەکان و گرنگییەکەى.	
1. پێداچوونەوێبەک بە خەسەلت و تاییبەتەندییە سەرەکییەکانی فەلسەفەى مۆدێرن	۱
2. رێنيسانس و گرنگییەکانی	۲
جۆن لۆک	
1. ناساندن	3
2. فەلسەفەى ئەزموونى و بنەماکانی	4
3. رەخنەکانی لە فەلسەفەى ئایدیالیزم و بیروکەى زگماکی	
4. شرۆڤەبەک بۆ نامەبەک دەربارەى تێگەشتنى مرۆی	5
5. بوونیادنانى مەعریفەتەناسى وەک لقیکی سەرەخۆ	
6. پەیمانى کۆمەلایەتى	6
نامەبەک دەربارەى لیبۆردەبى و بنەماکانى پلۆرالیزم	

	جۆرچ بارکلی	3
	1. ناساندن	4
	2. دريژهدان به ريچكهي ئەزمونى هەستى	5
	3. بوون پەي پىن بردنە (تاوتويى مېتافيزيكي و مەعريفەتتاسى)بەنەماكانى لۆژيكي مۇديرن	6
ديڤيد هيۆم	ديڤيد هيۆم	7
	1. ناساندن	8
	2. مەعريفەتتاسى	9
	3. هەلۆەشانندنەوەي بنەماي هۆيەكي	10
	4. فەلسەفەي هونەر (تراژيديا)	11
	رؤسۆ	12
	1. ناساندن	13
	2. ئەو رهوش و بارودۆخەي تيدا ژياوه	14
	3. فەلسەفەي پەرۆردە (شروڤەي كتيبي ئيميل)	15
	4. پەيمانى كۆمەلايەتي	16
	5. گفتوگۆيەكي فەلسەفەي لەسەر پەرۆردەي نمونەيي	17
	جۆن ستيوارد ميل	18
	1. ناساندن	19
	2. نامەيەك دەربارەي ئازادى	20
	3. گفتوگۆيەك دەربارەي ئازادى	21
	تۆماس مۆر	22
	1. ناساندن	23
	2. يۆتوپيا	24

<p>3. گەمەيەكى فەلسەفە لە بوونىادنانى يۆتۇپيا</p>	<p>۲۰</p>
<p>ئيمانويل كانت</p> <p>1. ناساندن</p> <p>2. شۇرشى كۆپەرنىكى</p> <p>3. بىنەماكانى فەلسەفەى ئاكار</p> <p>4. دەستەواژەكان</p> <p>5. رەخنە لە ھزرى پەتى و پراكتىكى</p> <p>6. كاتىگورىيەكان و چەمكى ترانسىندىنت</p> <p>7. رۇشنگەرى چىيە</p> <p>8. گفتوگۇيەك لەسەر رۇشنگەرى</p> <p>ھىگل</p> <p>1. ناساندن</p> <p>2. فېنۆمىنۆلۇژىيە رۇح</p> <p>3. قۇناغەكانى پەرەسەندنى ھزرى مرؤيى</p> <p>4. مېتۇدى دىيالىكتىك</p>	<p>۲۳</p> <p>۲۴</p> <p>۲۵</p> <p>۲۶</p> <p>۲۷</p> <p>۲۸</p>

۱۸. بابەتى پراكتىك (ئەگەر ھەبىت)

۱۹. تاقىكردنە ۋەكان

۱. دارشتن: لەم جۆرە تاقىكردنە ۋەيە پرسىيارەكان زۆربەى بە وشەى ۋەك روون بگەۋە چۆن...؟ ھۆكارەكان چى بوون...؟ بۆچى...؟ چۆن...؟ دەستپىدەكات. لەگەل ۋەلامى نمونەبىيان نمونە دەبىت دەستەبەربكرىت

2. راست ۋچەوت: لەم جۆرە تاقىكردنە ۋەيە رستە يەكى كورت دەربارەى بابەتىك دەستبەردەكرىت ۋپاشان قوتابى بە راست يان چەوت دادەنىت. نمونە دەبىت دەستبەربكرىت.

3. بژاردەى زۆر: لەم جۆرە تاقىكردنە ۋەيە ژمارەبەك دەستەواژە دەستبەردەكرىت لە ژىر رستەبەك ۋپاشان قوتابىيان دەستەواژەى راست ھەلدەبژىرىت. نمونە دەبىت دەستبەربكرىت.

۲۰. تېبىنى تر

ليزه مامۇستاي وانهبيژ دوتوانيت تېبين وكۇمەنتى خۇى بنوسىت بۇ دەولەمەندكردىنى پەرتووكەكەى.

۲۱. پىداچوونەوہى ھاوہل

ئەم كۇرسبووكە دەبيت لەلايەن ھاوہليكى ئەكادىمىيەوہ سەير بكرىت و ناوہرۇكى بابەتەكانى كۇرسەكە پەسەند بكات و چەند ووشەيەك بنوسىت لەسەر شياوى ناوہرۇكى كۇرسەكە و واژووى لەسەر بكات. ھاوہل ئەو كەسەيە كە زانيارى ھەبيت لەسەر كۇرسەكە و دەبيت پلەى زانستى لە مامۇستا كەمتر نەبيت.